AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2011 / 14 • Mayıs 2011

# FRANSIZ SENATOSU KARARI

**Ömer Engin LÜTEM**

Fransa, ABDden sonra, Ermeni Diasporasının en aktif olduğu ülkedir. Fransadaki Ermeniler, sayılarıyla (en fazla 450.000) orantılı olmayacak ölçüde, nüfuz ve etki sahibidirler.

1990lı yıllarda, diğer birçok ülkede olduğu gibi, Fransız Ermenileri de 1915 olaylarının soykırım olduğunu Fransız Parlamentosuna kabul ettirmeye çalışmışlar, ancak iki meclisli sistem ve Türkiyenin böyle bir kararı engelleme çabaları nedeniyle bununun gerçekleşmesi zaman almış, sonunda 2001 yılı Ocak ayında Fransız Millet Meclis kısa bir cümleden oluşan şu kanunu kabul etmişti: Fransa 1915 Ermeni soykırımını açıkça tanır.

Böylelikle ilk kez bir ülke Ermeni soykırım iddialarını bir Meclis kararıyla değil bir kanunla tanımış olmuştur. Ancak bu kanun, deklaratif niteliği ile yani bir hüküm koymayıp bir fikir beyanında bulunduğundan, şeklen Fransız Anayasasına aykırı olmuştur. Ne var ki bu aykırılığı Fransız Anayasa Mahkemesine götüren olmadığından söz konusu kanun geçerli olmuştur.

Kısa bir süre sonra Fransız Ermenileri 2001 yılı kanunun Ermeni soykırımını inkâr edilmesini önlenmediğini ileri sürerek ve Yahudi Soykırımını inkâr edenleri cezalandıran özel bir kanun bulunduğunu da dikkate alarak, Ermeniler için benzer bir kanun çıkartılmasını istemişlerdir.

Türkiyenin itirazlarına, Fransız Hükümetinin karşı çıkmasına rağmen, Ermeni soykırım iddialarını reddeden kişilerin hem hapis hem de para cezasına çarptırılmasını öngören bir kanun tasarısını 12 Ekim 2006 tarihinde kabul edilmiştir.

Tasarının kanunlaşması için Senato tarafından da onaylanması gerekiyordu. Ancak tasarı yaklaşık dört buçuk yıl Senato gündemine alınmamıştır. Bunun nedenlerini şu şekilde belirtebiliriz: Fransa ifade özgürlüğünün en geniş bir şekilde uygulandığı bir ülkedir. Fransız kamuoyu Ermeni soykırımı olduğuna inansa da, aksini söyleyenlerin hapse atılması bazı kesimlerce aşırı bulunmuştur. Fransada son yıllarda sömürgecilik, esir ticareti gibi bazı tarihi

olaylar hakkında kanunlar kabul edilmişti. Bunların da yukarıda belirttiğimiz deklaratif niteliği yanında, tanınmış bazı Fransız tarihçileri de, bilimsel özgürlüğü engellediğini öne sürerek, bu kanunlara karşı çıkmışlardır. Son olarak, sayıları az da olsa bazı Fransız

Senatörleri böyle bir kanunun Türkiye ile ilişkileri zedeleyeceğinden endişe etmişlerdir.

Fransız Meclislerinde yer alan partiler, yılda birkaç kez, Meclislerin gündeminde yer almayan konuların görüşülmesini istemek hakkına sahiptirler. 2006 yılı kanun tasarısı yukarıda değindiğimiz nedenlerle Senato gündemine giremezken Sosyalist Parti bu hakkını kullanarak söz konusu tasarının 4 Mayıs 2011 tarihinde görüşülmesini istemiştir. Ancak bundan birkaç gün önce Senatonun Kanunlar Komisyonu bu tasarıyı Fransız Anayasasına uygunluğu açısından incelemiş ve uygun olmadığına oybirliği ile karar vermiştir. 4 Mayıs toplantısında önce Kanunlar Komisyonun bu konudaki raporu görüşülmüş ve 196ya karşı 74 oyla onaylamıştır. Böylece 2006 tasarısı Anayasaya aykırı olmuş ve ayrıca görüşülmesine gerek kalmamıştır.

2006 kanun tasarısının bu şekilde reddedilmesinin Fransadaki militan Ermeniler için ciddi bir başarısızlık olduğunda şüphe bulunmamaktadır. Fransız Hükümeti, soykırımı inkâr edenlere karşı kullanılacak başka kanunlar olduğunu ve bu konuda ayrıca bir genelge yayınlanacağını belirtmek suretiyle Ermenilerin yaşadığı düş kırıklığını hafifletmeye çalışmıştır. Bu genelgenin içeriği henüz bilinmemekle beraber, genelge mevcut kanunlara aykırı olamayacağından, bundan böyle Fransada, Ermeni toplumunu küçültmemek ve bir ırkçılık oluşturmamak gibi bazı koşullar gözetilerek, Ermeni soykırım iddialarına karşı çıkmanın mümkün olacağı anlaşılmaktadır.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "FRANSIZ SENATOSU KARARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2011 / 14. Mayıs 06. Erişim Kasım 20, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/FRANSIZ-SENATOSU-KARARI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
**Tel**: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
**E-Posta**: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

*© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır*